

LABYRINTER

Rosenkors-Ordenen

A.M.O.R.C.

www.amorc.no www.amorc.dk www.amorc.se

Labyrinten på Røsan

Labyrinten har fascineret mennesker siden oldtiden. Igenennem 3-4000 år kan vi følge labyrintmønstre i mange sammenhænge over det meste af kloden.

Hvor kommer de fra? Hvad betyder de?

I Norden finder man helleristninger på fast klippe eller løse sten, i sten lagt i græs, malet på eller ridset i nordiske kirkers vægge og hvælvinger, lagt i fliser i gulvene på romerske huse og kunsthåndværk og hugget ind i klipper hos Hopi-, Prima- og Pueblo- indianerne, indhugget på et gotlandsk mindekors, tegnet i gamle håndskrifter, malet på Etruskiske kander, som substans i myter og sagn, klippet i hække i parker og haver, og i nyere tid anvendt i skolegårde, svømmehaller og lignende, som udsmykning og udfordring.

Denne mangfoldighed af mønstre kan opdeles i tre forskellige hovedtyper:

- Den ældste fra ca. 1200 f.Kr. kaldes Trojaborg-typen, den klassiske eller den Kretiske type og er den mest udbredte. Den kendes bl.a. fra mønstre på mønter fundet ved Pylos i Grækenland og fra dekorationer på Etruskiske kander.

- Den næste hovedtype stammer fra romertiden omkring år 0. Denne type kaldes Roma Piadana og vi finder den typisk udført i eks.vis: sort hvide mosaikker. Det er for det meste firkantede og firdelte labyrinthtyper, som består af en kvadrat delt i 4 kvadranter. Fra yderkanten går man ind i første kvadrant og gennemgår en slags bølgebevægelse som slutter i yderkanten, hvorefter man går ind i næste radiærbane i næste kvadrant. På denne måde gennemløbes baneforløbet 4 gange og ender i centrum. Man finder ofte Roma Piadana som små mosaikker ved indgange til romerske huse, som beskyttelse mod onde kræfter. Det onde kunne ikke passere de snørklede gange uden at transformeres.

- Den sidste type kaldes Chartres typen og vi befinder os i middelalderens kirker og katedraler (ca. 1200 tallet) og er typisk lagt i fliser på gulve og ved indgangspartier. Den mest kendte ses stadig som en af de smukkeste fliselabyrinter på gulvet i katedralen i Chartres/Frankrig (heraf navnet). Den er 13 m i diameter. Desværre står den dækket med stole og tæpper det meste af året, men ved sommersolhverv blottes den, for besøgende, som ønsker at gå den smukke vandring gennem den 261,5 m lange gang. Baneforløbet sker også her efter tur i 4 afdelinger af

symmetriske mønstre. Pilgrimme kunne gå labyrinten på bare fødder, som en åndelig øvelse. Det berettes at en bodfærdig kryben på knæene gennem labyrintens snoede gangsystem, i middelalderen, kunne gøre det ud som erstatning for en pilgrimsfærd til Jerusalem.

Fælles for de nævnte typer er, at når man er nået ind til midten – målet – har man været gennem alle gangene. Der er altså ingen blindgange, det er såkaldte envejs-labyrinter: en vej ind og samme vej ud. Har man nået centrum har man passeret alle veje. Der er ingen blindgange – kun et enkelt harmonisk system.

I 15-1600 tallet dukker der hække labyrinter op på Europas slotte og herregårde. Det er flervejsslabyrinter. Mellem hækkene kan man fare vild, de er fyldt med blindgange og stiller derved hele tiden valgmuligheder op og fordrer en søgen: hvilken vej er den rigtige vej til målet?

Og finder jeg det? Flervejslabyrinter ses også i sten, mosaik, helleristninger, lertavler. Er de små kaldes de fingerlabyrinter. Denne type taler især til legebarnet i os. Hvem har ikke som barn, tegnet labyrinter, med masser af blindgange og valgmuligheder, hvor man med fingeren i labyrintens gang skulle finde ind til målet?

Man mener labyrintens oprindelige betydning var: dansebane. Frem til middelalderen, har man beskrivelser af, hvordan modige mænd dansede til sang eller klapsalver, ind mod midten og ud igen. Ofte var der et befrielsesmotiv: en ung jomfru, som skulle hentes ud fra labyrintens midte af den ”kæmpende” ungersvend, eller skulle befries fra et fiktivt uhyre i midten, som holdt skønjomfruen fanget. Det kunne foregå som kædedans, med en forsanger, som sang gamle ballade viser, mens danserne dansede to skridt frem og et tilbage. En anden variant: en dreng skulle på tid befri ”prinsessen” uden at snuble (1700 tallet)

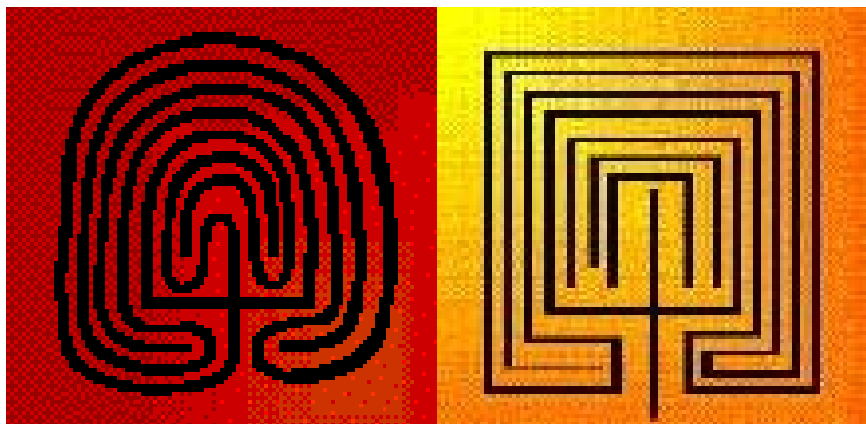

Disse dansede befrielsesdramaer har man kendt til over hele Europa. De har fundet sted forår eller tidlig sommer, (efter påske og inden midsommer), hvor de har symboliseret de jomfruelige vegetationskræfters frigørelse til vækst og modning.

Labyrinten har også været anvendt i magiens tjeneste. Baggrunden herfor kunne være den opfattelse, at onde væsener kun kunne bevæge sig lige ud, og kunne således ikke finde vej gennem labyrintens snoede gange. Angriberen (det onde) blev i denne uoverskuelighed forvirret, vildledt, opholdt eller narret. Derfor ser man ofte små labyrinter udført i gulvmosaik ved indgangene til romerske huse. I middelalderen ses labyrinten anvendt, som beskyttelsesmagi ved kirkernes indgange, bl.a. ved mange franske katedraler.

I Norden har man forestillet sig, at det at gå i en labyrint medførte lykke og afviste det onde. Der er beretninger om fiskere, som inden de skulle på havet, ved at gå i en labyrint på havnemolen, troede de afrystede smågubber, som kunne give uheld med fiskeriet. Smågubbene fulgte fiskeren ind til midten, hvorefter fiskeren fra centrum af labyrinten, sprang ombord i sin båd og smågubbene, (som havde korte ben) måtte gå hele vejen ud igen og derfor ikke nåede med om bord.

Hos Hopi indianerne har man fundet moder jord symboler, i form af to labyrinter ved siden af hinanden – en rund og en firkantet Trojaborg, som bl.a. er hugget ind i klipper i Old Oraibi og Shipolovi. Symbolerne forestiller en Hopis fødsel fra én verden til en anden, genfødslen af det åndelige i den fysiske verden. Den runde forestiller livet i livmoderen, den firkantede livet efter fødslen, i den materielle verden.

Ifølge græsk mytologi, fik Zeus en søn med gudinden Europa. Han blev konge over Kreta: Kong Minos og gift med Pasifae (solkongen Helios datter). De to fik sammen datteren Ariadne. Pasifae fik (udenfor ægteskabet) sønnen: Minotaurus, som voksede sig til et frygtet uhyre med tyrehoved og menneskekrop. Kong Minos beordrede sin bygherre Daidaros til at opføre en labyrint på Knossos. Her holdtes Minotaurus indespærret og opfostredes med menneskekød: hvert år måtte 7 ynglinge og 7 jomfruer lade livet i labyrintens gange.

Et år blev kongesønnen Theseus desværre udvalgt blandt de 7 ynglinge. Heldigvis forelskede Ariadne sig i ham og udstyrede ham med et magisk sværd og et garnnøgle. Dette blev Theseus redning. Med sværdet dræbte han Minotaurus og ved hjælp af garnnøglet fandt han vejen ud af labyrintens gange. Indbyggerne befriedes herved fra Minotaurus tyranni og var ikke længere tvunget til at sætte jomfruer og ynglinge på menukortet.

Denne myte er grunden til, at vi stadig kalder en ledetråd for: Ariadnes tråd. Mange arkæologer har i tidens løb søgt at finde labyrinten på Knossos¹, men endnu er det ikke lykkedes. Måske er det kun en myte...

Labyrintens symbolik er både enkel og kompleks. Den er oplagt et stærkt symbol på vores vej gennem livet, vores søgen, som uanset hvilken vej vi vælger, fører mod det samme mål. Labyrinten kan ses som en livsmetafor på åndelig orden og plan. Som tidligere nævnt også symbol på fødsel – rejsen eller transformationen, fra en tilstand til en anden, fra det profane til det åndelige. Fra illusion til illumination.

Labyrinten overvåges ofte af en kvinde, betrædes af en mand, vogtes af labyrintens herre i midten, som kan have karakter af et uhyre, som med mod skal besejres. Ved overvindelse af dragen/uhyret frigøres kræfter, som personen der gennemfører rejsen, kan tilegne sig. Man kan se en parallel til eventyr, hvor udfordringen er at ”kalde trolden ved navn” – derved ophæves trolddommen og befrielsen er en realitet.

Der kan være en vis grottesymbolik (rejsen i flervejsslabyrinter) som forudsætter en vis kundskab, at man kan finde ”nøglen”/gnosis, ellers farer man vild og er fortabt. Det kan ses som et indvielsesritual, forbundet med død og genfødsel: det gamle må falde og nye evner udvikles og anvendes. På vejen søges efter det tabte Ord, den Hellige Gral – centrum kan symbolisere den Indre Mester, Lyset, dit eget hjertes kraftcenter, din kerne, din allerinderste sandhed, målet for enhver søgen, dit Hjertes Gud...

Spiralen er en ”fætter” til labyrinten. Den har paralleller til Kundalini energien – slangen ved rygsøjleens fod. Eller sjælspersonlighedens rejse og ankomst til centrum.

Envejslabyrinter kan ses som den fortløbende udvikling af sjælen mod evigt liv – rejsen mod enhed/centrum. Evolutionens stadige udfolden – sjælspersonlighedens evolution, bevidsthedens evolution.

Labyrintens snoede baner, bølger og spejler og symboliserer vibration. Trojaborg og Roma Piadana har oprindeligt haft uhyret i midten, som man frygter at nærme sig, men til slut overvinder. I middelalderen ændrer denne symbolik sig, og det bliver en ophøjethed og ro man stræber efter at nå ind til.

At vandre i en labyrint, kan være et redskab til transformation, en måde at meditere på – en måde at bede på. Ved at vælge et aspekt, du ønsker at bringe i udvikling, et ønske du har, som du vil manifestere, en beslutning du vil føre ud i livet, en egenskab du ønsker at bringe til dit eget centrum – dit Hjertes Gud, vandrer du i dyb koncentration,

fordybelse og meditation, fra ”den ydre verdens mørke” til centrum, målet for din søgen. Du skaber et ikon i det fysiske – du bringer en egenskab fra det indre til det ydre – fra det ydre til det indre...

”Walk what you talk”, er en talemåde blandt indianere. Hermed manifesteres åndelighed på det fysiske plan. Det er en måde at få spiritualiteten ned i fødderne på.

Nogle hævder, at når man vandrer i en labyrint og banerne skifter retning med 180°, skifter bevidstheden fra venstre til højre hjernehalvdel, fra det logiske til det kreative og omvendt. Det forstærker intuition og kreativitet og afbalancerer psykiske centre.

Man vil opleve at komme tæt på centrum, for lige derefter at befinde sig længst væk igen. Dualiteten: tæt på – langt fra, nærved – fjern, frem – tilbage, højre – venstre bliver levende under fødderne på en.

Labyrinten sammenlignes flere steder med hjernen og den menneskelige tanke man kan forville sig i.

Labyrinter er kort og godt symbol for kosmisk orden og vores sjæls rejse tilbage til enheden. Derfor: vær åben overfor den lektion – det mystiske budskab, netop du skal udlede af din vandring på stien. Og husk: det pointeres mange steder at labyrinten giver beskyttelse mod onde kræfter og giver styrke og lykke...

God fornøjelse!

Soror *Helen Olsen*

Her kommer en tilføjelse fra en frater:

1) Efter at have læst soror Helen Olsens indlæg om "labyrinter" på A.M.O.R.C.'s hjemmeside, vil jeg tillade mig at fremkomme med en lille korrektion.

Under omtalen af Knossos og de myter, eller snarere sære frasagn, som den menneskelige fantasi knyttede til dette sted, sies det at man der havde skabt en labyrint som et opholds- og fodringssted for den monstrøse skabning Minotaurus.

Knossos er én af flere paladsbyer på Kreta; men for at få den rette sammenhæng må vi bakke lidt i tiden.

Minoernes imponerende kultur sprang først i øjnene på øen Thera, det nuværende Santorini. Herfra udbredtes den til Kreta, men allerede på Santorini byggede man sine byer på en meget speciel måde, og helt afvigende fra, hvorledes europæerne senere i middelalderen gemte sig bag kæmpemæssige fæstningsmure.

Minoerne byggede ikke mure omkring deres byer, skønt de ofte var truet af veritable sørøverflåder. Man byggede byerne således, at alle kunne komme ind i byerne, men ingen kunne finde ud af dem igen. På Santorini findes stadig en sådan autentisk gammel by, Pyrgos, og har man først haft den oplevelse, ikke at kunne komme ud af byen uden hjælp, forstår man, hvor genial denne konstruktion er.

I Knossos endte man automatisk på det store torv foran paladset, og kom man i ondt ærinde, blev man her mødt af krigere med den frygtede dobbeltøkse, "Labrys", og fik stillet det enkle spørgsmål: Vil i forlade stedet som venner, eller vil i hugges ned? Knossos blev dengang kaldt Labris, fordi byens symbol var dobbeltøkse, og efterhånden som hændelser blev til myter, dannedes af dette ord begrebet labyrint, for det var denne frygtede konstruktion, der som tågerne sænkede sig, overstrålede minoernes enestående civilisation. Minoernes kultur forsvandt, bogstavelig talt, fra den ene dag til den anden, men det er en anden historie.

Med venlig hilsen
Kjeld Kundby.